

STÁVKOVÝ ŘÁD

Právo na stávku je nedílnou součástí práva na svobodu sdružování. Je zakotveno v Listině základních práv a svobod (Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.), v Mezinárodním paktu o hospodářských sociálních a kulturních právech (vyhl. č. 120/1976 Sb.) a také vyplývá z Úmluvy č. 87 o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat (publikováno pod č. 489/1990).

Obsah stávkového řádu:

I.

1. Úvodní ustanovení	3
2. Obecná ustanovení	3

II.

3. Zásady pro vedení kolektivních sporů	5
4. Stávková pohotovost a příprava stávky	5
5. Stávka	7

III.

6. Zásady pro vedení jiných stávek nesouvisejících s kolektivním vyjednáváním	8
7. Stávková pohotovost	8
8. Stávka	8

IV.

9. Zásady stávkového fondu	10
10. Tvorba stávkového fondu	10
11. Čerpání stávkového fondu	10
12. Správa stávkového fondu	11

V.

13. Závěrečná ustanovení	11
--------------------------------	----

I.

1. Úvodní ustanovení

Základním principem existence demokratického sociálního státu je svobodné řešení konfliktů. Stávka je jedním z významných prostředků zaměstnanců a odborů k prosazení a ochraně oprávněných ekonomických a sociálních zájmů a práv.

Právo na stávku je nedílnou součástí práva na svobodu sdružování. Je zakotveno v Listině základních práv a svobod (Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.), v Mezinárodním paktu o hospodářských sociálních a kulturních právech (vyhl. č. 120/1976 Sb.) a také vyplývá z Úmluvy č. 87 o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat (publikováno pod č. 489/1990).

Obecný zákon vymezující podmínky pro výkon práva stávky nebyl vydán a tak nutno rozlišovat vždy zda jde o stávku:

1.1. Pro vedení kolektivních sporů směřujících k uzavření kolektivní smlouvy či k řešení sporu z KS vyplývající, kdy podmínky jsou upraveny zákonem č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání (viz část II tohoto Stávkového řádu /dále jen "SŘ"/

1.2. jinou, která nesouvisí s kolektivním vyjednáváním dle bodu 1.1. (viz část III tohoto SŘ).

2. Obecná ustanovení

2.1. Stávkou se rozumí částečné nebo úplné přerušení práce zaměstnanci. Stávka je formou kolektivního protestu. Je jednou z krajních forem aktivity odborů a zaměstnanců při prosazování mzdových, občanských a odborových práv nebo má zabránit hrozícímu zhoršení pracovních podmínek a omezení uvedených práv.

2.2. Druhy stávek a kombinace více druhů stávek:

- a) výstražná stávka, kdy dochází ke krátkodobému přerušení práce až do rozsahu jedné směny
- b) časově předem ohraničená stávka, kdy dochází k jednodennímu nebo vícedennímu přerušení práce
- c) dlouhodobá časově neohraničená stávka, kdy přerušení práce trvá až do splnění požadavků zaměstnanců.

2.3. Formy stávek:

- a) manifestační
 - představuje manifestační vyjádření postojů zaměstnanců
- b) výstražná
 - spočívá v krátkodobém přerušení práce
- c) demonstrační
 - je zaměřena proti negativním společenským poměrům, délka trvání a ukončení není závislá na splnění konkrétních požadavků
- d) protestní
 - má za cíl vyjádřit nesouhlas s určitým jednáním na straně zaměstnavatele, ke kterému již došlo
- e) solidární
 - na základě odborové solidarity v rámci podpory již stávkujících, s cílem zesílit nátlak na zaměstnavatele

- f)** sympatizující
 - vyplývá z pocitu sounáležitosti a má vyjádřit, že cíl, který sledují stávkující, má podporu sympatizujících
- g)** pasivní resistance
 - stávka zpomalováním pracovního tempa
- h)** klíčová
 - spočívá v tom, že práci zastaví (přeruší) pouze pracovníci klíčových (rozhodujících) úseků
- i)** rotující (průběžná)
 - kdy dochází k dílčím stávkám střídavě podle jednotlivých úseků u zaměstnavatele
- j)** okupační
 - spočívá v nepřetržitém obsazení pracovišť
- k)** generální
 - představuje komplexní zastavení práce

2.4. Zásady chování účastníka během stávky:

- a)** dbá pokynů odborového orgánu, nepodniká žádné samostatné akce
- b)** zdrží se nesprávného chování a použití násilí
- c)** ochraňuje majetek a střeží jej před poškozením, zničením a zneužitím
- d)** nepožívá alkoholické nápoje ani návykové látky (např. drogy, omamné látky atd.)
- e)** informace, které přicházejí z venku (tj. mimo objekt, kde probíhá stávka) a mající vztah ke stávce, ihned předává odborovému orgánu
- f)** neposkytuje žádné informace cizím osobám (tj. osobám, které nejsou účastníky stávky), ani sdělovacím prostředkům, ale odkazuje je na odborový orgán.

II.

3. Zásady pro vedení kolektivních sporů

3.1. Kolektivní smlouvy upravují individuální a kolektivní vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci a práva a povinnosti smluvních stran. Kolektivní smlouvy jsou:

- a) podnikové (dále PKS) uzavřené mezi zaměstnavatelem nebo více zaměstnavateli a odborovou organizací nebo více odborovými organizacemi působícími u zaměstnavatele,
- b) vyššího stupně (dále KSVS) uzavřené příslušným Odborovým svazem a organizací nebo organizacemi zaměstnavatelů.

3.2. Kolektivní vyjednávání je zahájeno předložením písemného návrhu na uzavření kolektivní smlouvy jednou ze smluvních stran druhé smluvní straně. Smluvní strany jsou povinny nejméně 60 dnů před skončením platnosti stávající PKS nebo KSVS zahájit jednání o uzavření nové PKS nebo KSVS.

3.3. Nedojde-li do 60 dnů od předložení návrhu PKS nebo KSVS k uzavření této smlouvy, může být požádán pro řešení sporu zprostředkovatel. Řízení před zprostředkovatelem se považuje za neúspěšné, jestliže spor není vyřešen do 20 dnů ode dne přijetí žádosti zprostředkovatelem, nebo ode dne doručení rozhodnutí o určení zprostředkovatele, nedohodnou-li se smluvní strany se zprostředkovatelem na jiné době.

3.4. Nedojde-li k uzavření PKS nebo KSVS ani po řízení před zprostředkovatelem a smluvní strany nepožádají o řešení sporu rozhodce, může být jako krajní prostředek ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy vyhlášena stávka.

4. Stávková pohotovost a příprava stávky

4.1. Stávková pohotovost je vyhlášována příslušnou odborovou organizací v období po neúspěšném řešení sporu zprostředkovatelem, kdy pokračující kolektivní vyjednávání nedává naději na úspěšné uzavření PKS (KSVS).

4.2. S výsledkem jednání před zprostředkovatelem seznámí příslušná odborová organizace všechny zaměstnance a vyžádá si jejich stanovisko o sporu včetně návrhu řešení rozhodcem nebo stávkou. Výsledky provedeného průzkumu musí přispět k závěru, zda jsou zaměstnanci ochotni jít pro spornou věc do stávky.

4.3. Souhlasí-li alespoň dvě třetiny zaměstnanců zaměstnavatele zúčastněných na hlasování o stávce, jichž se má PKS týkat, za předpokladu, že se hlasování zúčastnila alespoň polovina všech zaměstnanců zaměstnavatele, jichž se má PKS týkat, s vyhlášením stávky, pak příslušný Závodní výbor vyhláší stávkovou pohotovost: O výsledku hlasování musí Závodní výbor pořídit zápis.

Odborová organizace:

- a) ustavuje stávkový výbor, pokud funkce stávkového výboru neplní závodní výbor odborové organizace. Tento výbor informuje Odborový svaz o současných výsledcích kolektivního vyjednání včetně stanovisek zaměstnanců a požádá o zprostředkování řešení sporu v rámci přípravy ještě před vlastním vyhlášením stávky
 - b) uváží použití i jiných forem k dosažení sledovaného cíle ještě před zahájením vlastní stávky jako jsou shromáždění zaměstnanců, manifestace, protestní akce, delegace, zpomalení pracovního tempa na pracovištích aj,
 - c) vyhlásí po konzultaci s Odborovým svazem den zahájení stávky
- 1) písemně oznámí zaměstnavateli a v průpise Odborovému svazu tři pracovní dny předem
 - kdy bude stávka zahájena
 - důvody a cíle stávky
 - počet zaměstnanců, kteří se stávky zúčastní, a seznamy pracovišť, která nebudou v době stávky v provozu.
 - 2) přezkoumá, zda není důvod k pozdějšímu prohlášení stávky za nezákonnou.

4.4. Jménem Odborového svazu je oprávněn dát závodnímu výboru stanovisko k zahájení stávky a vyhlásit stávkovou pohotovost při zásadním rozporném a neúspěšném jednání o uzavření KSVS a sporu o plnění této smlouvy:

- a) předsednictvo sekce, jde-li o spor týkající se organizací jedné sekce; je-li vyžadováno čerpání ze stávkového fondu OS, vedení sekce projedná požadavek ve Výkonné radě OS,
- b) Výkonná rada OS, jeví-li se nezbytnou stávkovou pohotovost neprodleně vyhlásit.

4.5. Ještě před vyhlášením stávkové pohotovosti orgánem OS (bod 4.4., písm. a) až b) informuje příslušné ZV o výsledcích dosavadního neúspěšného jednání o uzavření KSVS, příp. o sporu o plnění této KSVS a vyžádá si jejich stanovisko o sporu. Závodní výbory projednají informaci ve svém orgánu a své doporučení ověří na pracovištích. Výsledky průzkumu (bez pořizování příslušných seznamů) sdělí do pěti dnů Odborovému svazu; neobdrží-li Odborový svaz zprávu od Závodních výborů, znamená to, že zaměstnanci nejsou ochotni jít pro spornou věc do stávky. Vyzní-li průzkumy negativně, upustí Odborový svaz od vyhlášení stávkové pohotovosti, o tom vyrozumí příslušné Závodní výbory.

4.6. Souhlasí-li alespoň dvě třetiny zaměstnanců zaměstnavatele zúčastněných na hlasování o stávce, jichž se má kolektivní smlouva vyššího stupně týkat, za předpokladu, že se hlasování zúčastnila alespoň polovina všech zaměstnanců, jichž se má kolektivní smlouva vyššího stupně týkat pak Odborový svaz:

- a) informuje o výsledcích průzkumu zpětně zúčastněné Závodní výbory,
- b) uváží použití i jiných forem k dosažení sledovaného cíle ještě před zahájením vlastní stávky jako jsou protestní akce, delegace aj.,
- c) vyhlásí stávkovou pohotovost včetně vyhlášení dne a formy stávky. V tomto případě:

A. orgán Odborového svazu

- písemně oznámí Sdružení - Svazu zaměstnavatelů a všem ZV:
 - a) vyhlášení stávkové pohotovosti a kdy bude stávka zahájena
 - b) důvody a cíle stávky
 - c) počet zaměstnanců, kteří se stávky zúčastní, a seznamy pracovišť, která nebudou v době stávky v provozu.

- B.** odborová organizace souhlasící se stávkou
- písemně oznámí zaměstnavateli alespoň tři pracovní dny předem:
 - a)** kdy bude na základě rozhodnutí Odborového svazu stávka zahájena
 - b)** důvody a cíle stávky
 - c)** počet zaměstnanců, kteří se stávky zúčastní, a seznamy pracovišť, která nebudou v době stávky v provozu.

5. Stávka

5.1. Vyhlášovatel stávky dbá na splnění všech povinností souvisejících s organizací stávky tak, aby nemohla být prohlášena za nezákonnou.

5.2. Stávka končí, jestliže ji vyhlášovatel za ukončenou prohlásí.

III.

6. Zásady pro vedení jiných stávek nesouvisejících s kolektivním vyjednáváním

6.1. Postup při řešení jiných sporů, které nesouvisejí s kolektivním vyjednáváním podle zákona č. 2/1991 Sb., není zákonem upraven. Nevztahuje se proto na ně zákon o kolektivním vyjednávání. Stávku lze vyhlásit zejména v těchto případech:

- a) snahy o omezení, oslabení nebo zrušení odborových práv zaručených mezinárodními smlouvami o lidských právech a občanských svobodách, úmluvami MOP, které byly u nás ratifikovány
- b) ohrožení demokratického vývoje ve státě
- c) ohrožení samotné existence odborů.

6.2. Odborová organizace, která je příslušná k vedení těchto stávek, musí mít právní subjektivitu (podle Stanov OS):

- a) Odborový svaz
- b) základní a místní organizace

7. Stávková pohotovost

Stávková pohotovost je období, po které probíhá jednání o předmětu sporu za situace, kdy je zřejmé, že ostatní formy využití odborových práv selhaly (např. shromáždění zaměstnanců, protestní akce atd.). Vyhlášovatel stávkové pohotovosti je povinen podrob ně informovat o podstatě sporu členskou základnu a příslušné odborové organizace Odborového svazu.

Odborová organizace může vyhlásit stávkovou pohotovost, má-li prokazatelným způsobem doložen souhlas s účastí na stávkové pohotovosti jakéhokoli počtu zaměstnanců, jichž se předmět sporu týká.

Odpadnou-li důvody stávkové pohotovosti, odborová organizace, která stávkovou pohotovost vyhlásila a řídila, stávkovou pohotovost ukončí. V případě, že nedojde k úspěšnému ukončení předmětu sporu, může odborová organizace v době stávkové pohotovosti vyhlásit stávku.

8. Stávka

8.1. Stávku může vyhlásit pouze odborová organizace, který má právní subjektivitu (viz 6.2.).

8.2. Závodní výbor (stávkový výbor) připravující stávku musí posoudit všeobecné hospodářské cíle a politické poměry a definovat cíle stávky.

8.3. Závodní výbor vypracuje jednoznačné a srozumitelné informace pro zaměstnance, jichž se předmět sporu týká a stanoví termín stávky a zvolí podle situace druh a typ stávky nebo kombinaci více druhů a typů stávek uvedených v části I, bod 2 - Obecná ustanovení.

8.4. Závodní výbor může vyhlásit stávku, má-li prokazatelným způsobem doložen souhlas s účastí na stávce počtu zaměstnanců, který zaručí úspěšnost stávky.

8.5. Odborová organizace jako organizátor stávky je vázána stanoviskem zaměstnanců, kteří vyslovili souhlas se stávkou a stejně tímto stanoviskem jsou vázáni jednotliví zaměstnanci, kteří vyslovili souhlas se svou účastí na stávce.

8.6. Zaměstnanci nesmí být bráněno ve stávce ani nesmí být donucován k účasti na stávce.

8.7. Za účastníka stávky se po celou dobu jejího trvání považuje zaměstnanec, který s ní souhlasil od jejího vyhlášení. Zaměstnanec, který se stávkou vyslovil souhlas v průběhu jejího trvání, se za jejího účastníka považuje ode dne připojení se ke stávce.

8.8. Odborová organizace musí písemně oznámit zaměstnavateli (zaměstnavatelům) alespoň tři pracovní dny předem:

- a) kdy bude stávka zahájena
- b) důvody a cíle stávky
- c) počet zaměstnanců, kteří se stávky zúčastní, a seznamy pracovišť, která nebudou v době stávky v provozu.

8.9. Ukončit stávku může pouze Závodní výbor, který stávku vyhlásil nebo rozhodl o jejím zahájení a řídil ji. Stávku ukončí:

- je-li stávkou dosaženo splnění požadavků nebo dohody o splnění jejich pod statné části, pro které byla stávka vyhlášena
- nastanou-li rozhodné skutečnosti, jež by měly za následek nepřipustnou stávku
- jestliže o tom rozhodnou účastníci stávky
- v případě časově omezené stávky po uplynutí předem stanovené doby.

8.10. O ukončení stávky vyrozumí Závodní výbor, který stávku vyhlásil nebo rozhodl o jejím zahájení a řídil ji, subjekty, které o vyhlášení stávky informoval.

IV.

9. Zásady stávkového fondu

9.1. Stávkový fond je vyjádřením tradičního principu odborářské solidarity a vzájemné pomoci. Je zárukou nezávislého postavení odborů ve společnosti.

9.2. Stávkový fond slouží jako finanční zdroj pro výplatu podpory členům Odborového svazu, kteří se zúčastňují nebo se účastnili vyhlášené stávky. Je prostředkem sociální politiky. Z fondu se hradí také náklady spojené s organizací stávek, demonstrací, manifestací, mítinků a jiných obdobných akcí.

10. Tvorba stávkového fondu

10.1. Stávkový fond se vytváří

- a) při ZO OS
- b) při OS jako doplňkový.

10.2. Stávkový fond je dotován

- a) při základní organizaci OS z vlastních prostředků ZO ve výši, kterou schválí členská schůze ZO
- b) při OS
 - 1) příspěvkem z 22% podílu odvodu členských příspěvků OS ve výši stanoveném sjezdem nebo Sněmem OS. Podle stavu zůstatku může být uvedené procento změněno rozhodnutím sjezdu popř. Sněmem OS mezi sjezdy
 - 2) mimořádnými příspěvky ve stávkovém období z jiných zdrojů odborářské solidarity
 - 3) podle rozhodnutí Sněmu OS převodem z jiných účtů OS.

11. Čerpání fondu

11.1. Podpora je vyplácena stávkujícím ZO, kteří jsou členy OS déle jak tři měsíce a platí členské příspěvky ve stanovené výši.

11.2. Podpora se nevypláčí u krátkodobých stávek trvajících až jeden pracovní den. Podle stavu zůstatku ve fondu a počtu stávkujících může rozhodnout u fondu ZO OS členská schůze (konference) a u fondu OS orgán Odborového svazu, že se podpora nevypláčí za dva či více stávkových dnů.

Podpora z fondu OS nepřísluší v případě, že stávka byla vyhlášena bez vědomí OS.

11. 3. Výše podpory

- a) u fondu ZO je určena statutem stávkového fondu ZO nebo členskou schůzí (konferencí) ZO
- b) u fondu OS je určena Sněmem OS nebo Výkonnou radou OS, která o svém rozhodnutí informuje Sněm OS.

11.4. Doplňková podpora ze stávkového fondu OS se vyplácí na základě požadavku ZV ZO. Proplácí ji stávkujícím ZV z prostředků pro tento účel převedených ze stávkového fondu OS na ZO.

11.5. Podpory vyplácené členům ZO OS se poskytují jako dar k překlenutí tíživé situace vzniklé v souvislosti s činnostmi vyplývající ze Stanov OS.

12. Správa stávkového fondu

12.1. Stávkový fond je veden

- a)** na příslušném podúčtu ZO. Platí pro něj Směrnice o hospodaření s finančními prostředky ZO nebo Statut stávkového fondu
- b)** na příslušném podúčtu OS. Platí pro něj zásady "Směrnice hospodaření s finančními prostředky OS".

12.2. Zprávy o stavu a čerpání stávkového fondu jsou součástí pravidelné pololetní zprávy o čerpání rozpočtu ZO či rozpočtu OS. Závodní výbor u stávkového fondu základní organizace Sněm OS u stávkového fondu OS mohou prohlásit - v zájmu neohrožení akceschopnosti - částky zůstatku za důvěrné.

12.3. Správnost a oprávněnost účetních operací průběžně kontroluje a reviduje příslušná revizní komise. Revizní komise OS je oprávněna provádět podle svého rozhodnutí kontrolu čerpání převedených částek ze stávkového fondu OS v ZO.

V.

13. Závěrečná ustanovení

13.1. Pracovněprávní nároky, odpovědnost za škodu a nároky ze sociálního zabezpečení řeší u kolektivních sporů Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, v platném znění.

13.2. OS zabezpečí právní ochranu stávkových výborů a funkcionářů pověřených organizováním stávky. Vynaložené náklady právní ochrany jsou účtovány k tíži rozpočtu OS.

13.3. Stávkový řád nabývá účinnosti dnem schválení Sněmem OS.

Stávkový řád byl schválen Sněmem OS dne 29.listopadu 2006.
Tímto dnem končí platnost stávkového řádu z 2.října 2002.